

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Detmold, Samuel

5565 [1804/1805]

ñ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9634

וְאֶהְרָגְהוּ בְצַקְלָג אֲשֶׁר לְחַתִּי
 לֹו בְשָׂרָה : (יא) אֶף כִּי־אֲנָשִׁים
 רָשָׁעִים הָרְגוּ אֶת־אִישׁ־צַדִּיק
 בְּבֵיתוֹ עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְעַתָּה הֲלוֹא
 אֲבַקֵּשׁ אֶת־דָּמוֹ מִיָּדְכֶם וּבְעֵרְתִי
 אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ : (יב) וַיְצוּ
 דָּוִד אֶת־הַנְּעָרִים וַיְהַרְגוּם
 וַיִּקְצְצוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם
 וַיַּחֲלוּ עַל־הַבְּרֶכֶה בַּחֲכָרוֹן וְאֵת
 רֹאשׁ אִישׁ־בִּשְׁתׁ לָקְחוּ וַיִּקְבְּרוּ
 בְּקִבְר־אֲבִנָּר בַּחֲכָרוֹן :

דיוען אַלזא האַכע ערגרייפֿען אונד הינֿט
 ריכטן לאַסען ; (יא) וויא פֿילמעחר
 פֿרדיהנען זאָלכעס דיזע רוכלאזען , דיא
 איינען אונשולדיגן מאַן ערשלאַגען , אין
 זיינעם הויזע אויף זיינעם בעטטע ? זאָ
 ווילל איך דען אויך ווירקליך ויין בלוט
 פֿאַן אייך פֿאַדרן , אונד אייך פֿאַן דעם
 ערדבאַל אויסראטן . (יב) דאַמיט
 גאַב דוד זיינען בורשען דען בעפֿעהל ,
 דאַס זיא ערשלוגען ; זיא היבן איהנן
 הענדע אונד פֿיסע אַכ , אונד דזענגטן
 זיא אַס טייכטע בייא חכרון אויף . אויך
 מוזטע מאַן אישכשר קאַפֿף נעהמן ,
 אונד איהן בעגראבען אין אבנר'ס גראַב
 צו חכרון .

ה (א) וַיָּבֹאוּ כָּל־שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל
 אֶל־דָּוִד חֲכָרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ
 לְאֹמֶר הַגָּנוּ עִצְמָךְ וּבְשָׂרָךְ
 אֲנַחְנוּ : (ב) גַּם־אֶתְמוֹל גַּם־
 שְׁלֹשׁ בְּהֵיזֶת שָׂאוֹל מָלְךְ עָלֵינוּ
 אַתָּה הֵייחָה * מוֹצִיא וְהַמְבִּי*
 אֶת־יִשְׂרָאֵל * וַיֹּאמֶר יְהוָה לְךָ
 אַתָּה חֲרַעְתָּ אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל
 וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנֶגֶד עַל־יִשְׂרָאֵל :

ה (א) נון קאַם מאַן אַויס אַללען
 שטעממן ישראל'ס צו דוד נאך
 חכרון , אונד מאַן ל'ים איהם זאָגען :
 וויר זינד בערייט (איינן בונד צו מאַכן) ,
 דיא וויר אויך דיין ביין אונד פֿלייש
 (אַנפֿרוואַנדטן) זינד . (ב) שאַן זייט
 געסטרן אונד פֿאַרגעסטרן , אַלס שאול
 נאך אונזר קעניג וואַר , וואַרסט דזא'ס
 דער ישראל אויז אונד איין פֿיֿהרסטע ;
 אונד דער עוויגע שפּראַך צו דיר : דוא
 זאַלסט מיין פֿאַלק ישראל ווידען , דוא
 איבער ישראל רעגענט זיין .
 (ג) דארויף

פסקא באמצע פסוק (ג) ויבאו

ב א ו ר

ה (א) ויבאו כל , כמו מכל , כי זה אי אפשר שכל או רוב ישראל , אכל שלחו מלאכים
 אליו מכל שבטי ישראל ושלחו של אדם כמותו . הננו , מוכנים ומוזמנים לכרת לך
 ברית ולמשך כאשר אמר לנו אבנר . (ג) ויבאו

מ כ ל ל י ו פ י

ה (א) הננו , בקלות שני הננון והראשונה בשו"א : (ב) לנגיד , נקרא ראש
 העם כן מענין נגר שפי' עמת ונכח שהעם שמים חמיד פניהם ופונים אליו בכל
 עניניהם : (ט) מן

(ג) דארויף קאממען אללע עלטעסטן ישראל'ס צום קעניג נאך חברון ; דער קעניג דוד מאַכטע דאָזעלכסט מיט איהנן איינען בונד פֿאַר דעם עוויגען , אונד זיין זאלבטן איהן צום קעניג איבער ישראל . (ד) דרייסיג יאָהרע וואָר דוד אַלט , אַלס ער דיארעגירונג אַנטראַט , אונד פֿירציג יאָהרע רעגירטע ער . (ה) נעמליך צו חברון איבער יהודה רעגירטע ער זיבען יאָהרע אונד זעכס מאַנאַטע , אונד צו ירושלים דרייַג אונד דרייסיג יאָהרע איבער גאַנץ ישראל אונד יהודה . (ו) דער קעניג גינג דאָרויף מיט זיין מאַנשאַפֿט אויף ירושלים לֵאָס געגען דען יבּוסי , איינוואָהנער דיזעם לאַנדס . דאָ לים מאַן דוד זאָגן : דוא ווירסט ניכט צו אונס הערין קאממן ; דוא דזעסט דען שאַן וועגענעשאַפֿט . זאָגאַר וואָס בלינד אונד לאָהם איזט , דיא זאָנסט אויך בערוויפטן ווערדען : דוד

(ג) ויבאו כל זקני ישראל אר- המלך הכרונה ויכרת להם המלך דוד ברית בחברון לפני יהוה וימשחו את דוד למלך על ישראל : (ד) בן שלשים שנה דוד במלכו וארבעים שנה מלך : (ה) בחברון מלך על יהודה שבע שנים ושישה חדשים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנה על כל ישראל ויהודה : (ו) וילך המלך ואנשיו ירושלם אל היבסי וישב הארץ ויאמר לדוד לאמר לא תבוא הנה פי אסיהסירך העורים

באור

רשי

(ג) ויבאו כל זקני ישראל , אחר שזכו המלאכים בלא זקני ישראל לכריתת ברית . ואף שלא נכתב זאת בפירוש , קן דרך הכתוב להשמיט את המובן מאליו . ורד"ק נדחק בזה ללא טורח . (ו) וילך המלך ואנשיו , וכדה"י (א"י"א ד') וילך דוד וכל ישראל , כי כל ישראל היה עתה אנשיו (רד"ק) . ירושלים , אע"פ שנאמר וילחמו בני ישראל בירושלים וילכדו אותה (זופט'ס א' ח') ? נראה שהמטרה אשר בירושלים לא כבשו עד הנה לפי שהיתה נבזרה מאוד . וזה טעם שנאמר ואת היבוסים יושב ירושלים לא יכלו להורישם . ויאמר לדוד , כאשר בא דוד לטור את המזודה וקרא אליה למלחמה , אמרו לו אנשי יבוס : לא תבאו וגו' וכדברי הימים שם מפרש : ויאמר אנשי יבוס . כי אם הסירך וגו' , הספור הזה סתום מאוד , נבזרו בו המפרשים עד שמהם סרו כלל מדרך הפשט ושלכו בעקבות הדרש . והנה בענין העורים והפסחים נראים דברי מהר"א , שאמרו כן על כל הרחבה והמשל , לא שבאמת ימנעוהו עורים

ה (ו) אל היבוסים . מנודת ציון נקרא' יבוס ומזרעו של אחימלך היו והיו להם שני זלמי' אחד עור ואחד פסח שנעשו על שם ינחק ויעקב וזפיה' השבוע' שנשבע חזרה' לאחימלך ולכך לא הורישם כשלכדו את ירושלם לא לכדו את המזודה כמה שנא' ואת היבוסים יושבי ירושלם לא יכלו יושבי יהודה להורישם ותניא אמר ר' יהושע בן לוי יכולין היו אלה שלא היו רשחין : ויאמ' לדוד . מי שאמר : העורי' והפסחים

הַעֲוִירִים וְהַפְּסָחִים לְאֹמֵר לֹא-
יָבוֹא דָּוִד הֵנָּה : (ז) וַיִּלְכַּד דָּוִד
אֶת מִצְדַּת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד :
(ח) וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל-
מִבְּתֵי יְבוּסִי וַיַּגַּע בַּצִּנּוֹר וְאֶת-
הַפְּסָחִים וְאֶת-הָעֲוִירִים שִׁנְאוּ

מִנְּנֵאוּ

רש"י נפש

דוד ואלל ניכט העריין קאממן .
(ז) אבער דוד עראברטע דיא פעסטע
בורג ציון , דיא איצט עיר דוד הייסט .
(ח) דוד לים נעמליך אן ריועם טאגע
בקאנט מאכן : ווער הען יבוסי שלעגט ,
בז אן דיא וואסרלייטונג פאררדינגט
דאס אלוף אויך וואס לאהם אונד בלינד
איזט אומקאטמע ; דיא דוד דארום
פֿרהאסט

באר

והפסחים . הם הגלמים : (ח) כל
מוכה יבוסי ויגע צנור . כל דיקטל
יבוסאה ושרי למכש כרכא : ואת
הפסחים . ויכה גם את הפסחים ואת
העורים שנואי נפש וגומר על כן יאמרו
וגומר . על אשר חומרים העור והפסח
צעוד שהעור והפסח יהיה זכאן לא יבא
כו' לא יבא דוד עד הגה הרי זה מקרא
קצר שאמר כל מכה יבוסי ויגע צנור
ולא פירש מה יעשה לו ובדברי הימים
פירש כל מכה יבוסי צראשונה יהיה
לראש ולשר ודומה לזה כל הורג קין ולא
פירש מה יעשה לו אבל מעצמו הוא
שמע לשון גערה וגזיפה : ויגע
צנור

עורים ופסחים מנזחו במזודה , אלא כיונתם
להפליג חזק מנזרם , לומר שאל ידמה בנפשו
לבוא בתוכו , בעוד שיש אנשים בלעמוד כגדו ,
ואפילו עורים ופסחים , כלומר החלשים
שבהם , ושעור הכתוב כך : לא תבא הכה , עד
שהסרת גם את החלשים אשר גם המה יאמרו ,
לא יבואו הכה , פי' אף הם יוכלו למנוע אותך
מבוא מנזר . (ויתכן שזה לא נזכר כלל
בדברי הימים מן העורים והפסחים , לפי
שאינו מעיקר הספור , ואין דרך כותב דברי
הימים לספר כל פרטי המעשים .) הסורף ,
מקור עם כנוי הקנין . ובא ה"א בסנו"ל
תמורת פתח הראויה לה , כמו : לא תבאו
לראות פני , כי אם לפני הַבַּיִתָּה את מיכל
(לעיל ג' י"א) . ומלות העורים
והפסחים הם הפעולים , ויחסר סימן הפעול
את כדרכו לפעמים . (ז) וילכד , וי' וז
כמו יחס ההפך . (ח) ויאמר דוד , בפסוק
הקודם אמר בדרך כלל שלכד דוד את המכוד ,
ועתה מבאר בדרך פרט האיד לכדה , כי אמר כל מכה יבוסי וגו' , אך קינר הכותב כאן את
לשונו , (וכבר העיר רש"י ורד"ק על הקצור הזה , ומנאו דוגמתו : לכן כל הרג קין , ולא
פי' מה יעשה לו , וכן הלכד בחרם יסף באש (יחזקאל ט"ו) , עיין גם בבאור .) ובדברי
הימים מפורש : כל מכה יבוסי יהיה לראש ולשר , ויעל יואב ויהי לשר . (ועל דעתי
אפשר שטעם קיצור הזה , לפי שיתכן שהמעשה הגדול הזה , אשר עשה יואב ללכוד את המנזר
החזק , היה בימי הכותב מפורסם מאד ואנדר בפני כל איש , גם ידע הכל , שנשכר הלכידה
הזאת גדל דוד את יואב , לראש ולשר על כל הכנף , תחת אשר לא היה לפני זה אלא שר
בנא עבדי דוד . ושתי אלה , ר"ל סיבת גדולת יואב שהיא לכידת המזודה , והמסובב שהיא
גדולת יואב , היו מפורסמים כ"כ , עד שנהזכר האחד בשמע האחר ממילא , לכן לא האריך
הכותב כאן לספר הסיבה והמסובב על הסדר אלא זכר הסיבה ורמז אל המסובב הידוע לכל .)
בצנור , מלה ידוע בדברי סו"ל , שענינו מרוב (ראבריגע) , ופה הוראתו , הקנה העשויה
להולך מים ממקום למקום , וכן לקול צנור (תהלים מ"ב ט') . והרצון פה שיבאו עד
הצנור לסתמו לבגלי בא מים אל המזודה , וימותו כל אשר בה נמצא עד בלי השאר שריה .
ונקר דוד באופן זה , כדי שימותו גם הפסחים והעורים , אם לא יפתחו לו , למען עטו אותם
על

פֶּרֶה־אֶסֶט וַיִּנְד , וַיִּיל אֹיִךְ בְּלִינְדַע אֹנֶד
 לֵאמֹר זָלְלֵן זָאָגֶען קֶענן : " עַד וַיִּרֵד
 גִּיכֵט הַעֲרִיִן קָאָמֶען " : (דַּעַר זָלְלֵן
 פִּירֶשֶׁט אֹנֶד פֶּעֲלַדְהַעֲרַר וועררן .)
 (ט) דוד נאם בויץ פאן דער בורג ,
 גאב איהר דען נאמען עיר דוד , אונד
 לענטע רינגס אומהער גביידע אן פאן
 דעם מלוא (נאמע איינס געביידס אדר
 פלאצט) הייניגווערטס . (י) נון נאם
 דוד איממר אן גרעסע צו אונד דער
 עוויגע , דער גאטט צבאורח וואר מיט
 איהם . (יא) חירם דער קעניג פאן צר
 שיקטע איהם איינע געוואנדשאפט צו ,
 נעכסט צעדערנהאלץ אונד צימר = אונד
 מויערלייטן , דיא איהם אייגן פאללאסט
 בויעטן . (יב) דוד עמפפאנד נון , דאס
 באור איהן

נֶפֶשׁ דָּוִד עַל־כֵּן יֹאמְרוּ עוֹר
 וּפְסַח לֹא יָבֹא אֶל־הַבַּיִת :
 (ט) וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּמִצְדָה וַיִּקְרָא־
 לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן־
 הַמְּלֹא וּבִיחָה : (י) וַיִּלְךְ דָּוִד
 הַלֹּךְ וַגְּדֹל וַיְהִי אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
 עִמּוֹ : (יא) וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־
 צֹר מִלְּאָכִים אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי אַרְזִים
 וַחֲרָשֵׁי עֵץ וַחֲרָשֵׁי אֲבֵן קִיר
 וַיִּבְנוּ־בַיִת לַדָּוִד : (יב) וַיֵּדַע
 דוד

רשי

צנארי . לשון גובה המגדל כי שם היו
 נתונים הכלמים ובימי דוד כבר עברו
 הדורות שהחכרו בשבועה : (ט) מן
 המלוא וביתה . היקף הוואה נמוכה
 ומומלאין אותה עפר וגובה התל באמצעו
 ומשפע והולך לכל רוח הוא קרוי מלוא
 ועליו בנה דוד בתים ואותו המלוא היה
 סביב למנודה : (יב) וידע דוד .
 בראותו

על דברם עתק , ולהחרימם באמת עד תמס .
 וטעם שזכר נפש דוד , כי באמרם : הפסחים
 והעורים יאמרו לא יבוא דוד הנה , העניבו
 את רוחו , ומררו את נפשו כל כך , עד שכל
 עת זכרו את המלות האלה יתחמץ לבו בקרבו
 ויחר אפו , וזה שאמר על כן יאמרו , כלומר
 העורים והפסחים השטאים לדוד על אשר
 יאמרו גם הם , לא יבא דוד אל הבית . ואת
 הפסחים , מקרא קצר , וז"ל ויסיר את
 הפסחים (ר"י גאון) . ורד"ק כתב , שפעל
 מכה עומד במקום שנים . הביח , כמו ביתה .
 או טעם בית על המנודה שאיננה כי אם בנין אחד ובית אחד . (ט) המלוא , לדעת רד"ק
 היה שם מקום רחב להאסף שם העם ולפסח נקרא מלוא על ענין קראו מלאי (ירמ' ד' ה') .
 ולדעת אחרים הוא שם בנין , כמו בית ועד ואסיפה (ראהט הויו) , מטעם עצמו שכתב
 רד"ק . והנה באמת אין להכריע בבירור הדין עם מי , אמנם ממקומות אחרים שבאה בהם
 המלה הזאת , כמו לבנות את המלוא (מלכים א' ט' ט"ו) ויתוק את המלוא (דברי הימים ב'
 ל"ג) ידמה שהי' בנין מה . (יב) וידע , בראותו כל מעשיו מכלותין ומלכי האומות
 שולטין

מכלל יופי

(ט) מן המלוא , כו' (ולי המעתיק נראה שאפשר שהיה להם בומנים הקודמים
 ב' חומות זה לפני מזה וכמו שמצינו (במלכים ב' כ"ה ד') דרך שער בין החומות
 והיה בנתיים עפר כמו שעכשיו ישנו שם מים ואותו מקום נקרא מלוא וגם י"ל שהיה
 שם מים , וסעד לפירושי מלת סביב) : (יב) גשא , מהכבר בצירי כמשפט :
 (יד) הילדים

דָּוִד בִּיהָכִינוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־
 יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשְׂא מַמְלַכְתּוֹ בְּעָבוּר
 עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל: (יג) וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד
 פְּלִגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרָי
 בְּאוֹ מַחְבְּרוֹן וַיּוֹלְדוּ עוֹד לְדָוִד
 בָּנִים וּבָנוֹת: (יד) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
 הַיְלָדִים לוֹ בִירוּשָׁלַם שְׁמוּעַ
 וְשׁוּכַב וְנָהָן וְשִׁלְמָה: (טו) וַיִּבְחַר
 וְאֵלִישׁוּעַ וְנַפְגַּי וְיָפִיעַ: (טז)
 וְאֵלִישְׁמַעַע וְאֵלִידַע וְאֵלִיפְלֵט:
 (יז) וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים כִּי־
 מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־
 יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים
 לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד
 וַיֵּרֶד אֶל־הַמְּצוּדָה: (יח)
 וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּנְטְשׁוּ בְּעַמֻּק
 רְפָאִים: (יט) וַיִּשְׂאֵל דָּוִד בַּיהוָה
 לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה אֶל־פְּלִשְׁתִּים

התחנם

רש"י

בראותו כל מעשיו מנלחין ונולכי האומות
 שולחין לו מנחה: (יח) וינטשו
 ויתפסטו

איהו דער עוויגע צום קעניג איכר ישראל
 בשטיממט האט , אונד דאס ער זיינען
 טרהאן ערהעכט . אום זיינעם פאלקס
 ישראל וויללן . (יג) דוד הייראטעטע
 נאך מעהררע קעכקווייכר אונד גמאהל
 לינגן אויס ירושלים , נאכדעם ער פאן
 חברון דאהין געקאטמען וואר , אונד
 עס וואורדן איהם נאך זעהנע אונד
 טעכטר געכאהרן . (יד) דוועס זינד
 דיא נאמען דערער , דיא איהם צו
 ירושלים געכאהרן וואורדן : שמוע ,
 שוכב , נחן שלמה . (טו) יבחר ,
 אלישוע , נפג יפיע . (טז) אלישמע ,
 אלידע אונד אליפלט . (יז) אלס דיא
 פלשתים ערפוהרן , דאס דוד צום קעניג
 איבער ישראל געזאלבט ווארדען ;
 קאמען זיא אללע הינויפגעצאגן , דוד
 אויף צו זוכען . דוד פרנאס עם , אונד
 בעגאב זיך הינאב אין דיא בורג .
 (יח) אינדעסן ווארען דיא פלשתים
 פארגעריקט , אונד דעהנטן זיך אים
 טאהלע רפאים אום . (יט) דוד
 פראגטע דען עוויגן , אונד שפראך :
 זאלל איך דען פלשתים ענטגעגען ציהן ?
 ווילסט

באור

שולחין לו מנחה (רש"י) . (יז) וירד וני ,
 טעם וירד לפי שהמנחה הית' שפל מירושלי .
 ומה שאמר האעלה אל פלשתים , והם היו
 בעמק . נראה כי הפלשתים היו באותו מקום
 הנקרא בעל פריזים , ונתפסטו עד עמק רפאים ,
 (מרד"ק) . או שהי' עמק בין המקום שהיה שם עתה ,
 ובין המנודה , ואמר וירד , בנסיבת
 העמק , ודומה לו ויעלו אותו עמק עכור (יהושע ז' כ"ד) ,
 והיפך הדבר בענין האעלה

מכלל יופי

(יד) הילדים , האר לנולד בשקל גבורים : (יח) וינטשו ,
 ענין פשיטה והנחה :
 (כ) בעל

ווילסט דוא מיר זיא אין דיא הענדע געבן? דער עוויגע אנטווארטטע איהם: ציהע נור הינויף, איד ווילל דיר דיא פלשתים אין דיא הענדע ליפערן.

(כ) דוד איבערפירט זיא דארויף אין דער עבנע פרצים, שלוג זיא אויף דאז הויפט, אונד שפראך: דער עוויגע האט מיינע פיינדע פאר מיר הינוועג געריסען וויא וואסער וועגרייסט. (דא)

הער בעקאם דער ארט דען נאמען בעל פרצים. (עבנע דער הינוועג געריסן.) (כא) זיא ליסן דאזערל כסט איהרע געצענבילדער אין שטיק, אונד דוד ליס זאלכע פאן זיינען לייטן פארברענן.

(כב) דיא פלשתים וואנטן אברמאלס איינען פעלדצוג, אונד דעהנטן זיך ווידר אים טאהלע רפאים אויס.

(כג) אלס דוד נון דען עוויגן פראנטע, שפראך ער: געה איהנן ניכט ענטגעגן, זאנדרן ווענדע דיך איהנן אין דען ריקן, אונד איבערפאלע זיא דארט דען מויל כערביימן געגן איבער. (כד) ווען דוא נון איין גרייש פאן שריטטען אויף דען גיפפעלן דער מויל כערביימע דערן ווירסט; דאן גרייפע זיא מיט נאכדרוק

התחנמם בידי * ויאמר יהוה אל דוד עלה כירנתן אתו אתה הפלשתים בידך: (כ) ויבא דוד בבצל פרצים ויבס שם דוד ויאמר פרץ יהוה את איבי לפני כפרץ מים על כן קרא שם המקום ההוא בעל פרצים:

(כא) ויעזבו שם את עצביהם וישאם דוד ואנשיו: (כב) ויספו עוד פלשתים לעלות וינטשו בעמק רפאים: (כג) וישאל דוד ביהוה ויאמר לא תעלה הסבאל אחריהם ובאת להם ממור בכבאים: (כד) ויהי בשמעך את קול צעדה בראשי הכבאים אז תחרץ פי אז יצא פסקא באמצע פסוק יהוה

אן; דער עוויגע ציהט אלס דאן פאר דיר

פסקא באמצע פסוק יהוה

אן; דער עוויגע ציהט אלס דאן פאר דיר

אן; דער עוויגע ציהט אלס דאן פאר דיר

רשי

באור

ויתפשטו: (ב) צעל פרטים מישר פרטים: כפרן מים - כמוס הפורטים גדודי השפה: (כא) וישאם דוד וואוקידנון דוד וגברוהי: עמוק רפאים אלל ירושלם הוא צספר יחוסע: (כג) ממול בכאים - מקביל חילטיא: (כד) את קול צעדה צרחש הכבאים

אל פלשתים, והס נעמק רפאים. (כ) פרץ וגו', עשה ה' סרץ באויבי, כאשר יעשו המים צשטפס. (כא) וישאם, לשון שריפה, מן להעלותם משאת העיר (שופטים כ' ל"ח) וכן נאמר בדברי הימים ויאמר דוד וישרפו באש. (כג) בכאים, מין חילנות, שנדברי סו"ל תותים. (כד) תחרץ, מענין ויד חרוטים תעשיר (משלי י"ד) שהוא לשון השתדלות

מכלל יופי

(כ) בעל פרצים, הימישר פרצים: (כד) צעדה, ענין הליכה: תחרץ, ענין חנועה: (א) ויסק

יהוה לפניך להכות במחנה
 פלשתים : (כה) ויעש דוד כן
 כאשר צוהו יהוה ויד את
 פלשתים מגבע עד באף גור :
 ו (א) ויסק עוד דוד את כל
 בחור בישראל שלשים
 אלף : (ב) ויקם וילך דוד
 וכל העם אשר ארתו מבעלי
 יהודה להעלות משם את ארון
 האלהים אשר נקרא שם שם

יהוה

רשי

הם מלכז' הנועדי' בראשי האילנות
 אשר חני שולח לעזרתך : אז תחרץ
 תרים קול מלחמה וחבת חרב גלפיר
 בלעז (Glupir. לויט שרייחן ,) וכן
 לא יחרץ כלב לשונו :
 ו (א) ויוסף עוד דוד . לאסוף
 את כל בחור בישראל שלשים אלף .
 לפי שנאספו עליו כשהמליכוהו בחברון
 וזו היתה אסיפה שנייה לכך נאמר
 ויוסף : (ב) מבעלי יהודה .
 היא קרית יערים כמו שנאמר ביהושע
 ותאר

דוד הער , דאז לאגער דער פלשתים
 צו שלאגען . (כה) דוד טאט אלזא
 וויא יהוה דער עוויגע בעפאלן ,
 אונד שלוג דיא פלשתים פאן גבע כיו
 נאך גור .

ו (א) דוד לויט ווידער אללע פאר
 געהמען אין ישראל צוואממען קאמ
 מען , דרייסיג טויזענד אן דער צאהל .
 (ב) מאכטע זיך אויף , אונד גינג אין
 בגלייטונג דיזעס פאלקס נאך בעלה אין
 יהודה , דיא לארע גאטעס פאן דארט
 אבצוהאלען , וואכייא דער נאמע ,
 דער נאמע דעס עוויגען צבאות , דער
 צווישען דען כרובים

באור

השתדלות להודרו, וכן תיתקף . וכתב
 רלב"ג ו"ל : ובזה המענה שלא יעלה עליהם
 אם לא בתחבולות באופן שלא ירגישו בבואו ,
 ולזה אמר שיסוב אל אחריהם בדרך שיבא להם
 ממול בכאים , והם אילנות רבי הענפים
 והעלים , ולא ירגישו בהם הפלשתים , וגם
 שם ימתין שיבא רוח יביע ראשי הנכאים בדרך
 שישמע בהם קול כעדי דוד שהוא תנועת
 הנכאים , ולא יהיו כשמרים ממנו כלל , ולזה
 צוה השם שיתנוענ' אז במהירות יפול עליהם ,
 כי בזה האופן מן התחבולות ינכסם . ואע"פ
 שהי' השם יכול לנכס ע"ד מופת , הנה לא יעש'
 מופתים כ"א במקום ההכרח ע"כ .

ו (א) ויוסף , משרש אסף בחברון א'
 פ"א הפעל , כמו ויוסף
 מן המועד (לקמן כ' ה') , ואחרים . וטעם עוד כתב רש"י , לפי שנאספו עליו
 כשהמליכוהו בחברון , וזו היתה אסיפה שני' . בחור , המובחרים והקשובים (ר' י
 גאון) . אמנם בדה"י (א' י"ג) נאמר ויקהל דוד את כל ישראל מן שיחר מזרים ועד
 לבוא חמת . (ב) מבעלי יהודה , מ"ס זו אינה יחס הגבול שממנו , אלא במקום
 הגבול שאליו , ודומה לו ויסע לוט מקדש (בראשית י"ג י"א) . ושעורו לבעלה אשר
 ליהודה , (כי גם באלק שמעון היתה עיר נקראת בעלה) . והיא קרית יערים , וכן
 מפורש הכל בדה"י שנא' ויעל דוד בעלתה אל קרית יערים אשר ליהודה . אשר נקרא
 שם , טעם נקרא שם פה קריאה אל ה' וטעם עליו אלל , כמו והחונים עליו (במד'
 ב' יב) , והוא מחובר למלת אשר כלומר הארון אשר אללו הי' מקום

1 3 א הקבוצ